

Arkivsak-dok. 23/10389-1
Saksbehandler Anne Lene Andersen Watn

Saksgang Møtedato
Formannskapet

Svar på invitasjon til å gi innspill til profesjonsmeldingen

Kommunedirektørens innstilling

Forslag til hørings svar som beskrevet under kommunedirektørens vurdering og konklusjon vedtas og oversendes Kunnskapsdepartementet.

Bakgrunn for saken

Skien kommune mottok 28.04.23 invitasjon til å gi innspill til profesjonsmeldingen; en stortingsmelding om profesjonsutdanningene. Frist for å svare er 15.06 og saken behandles i Formannskapet 06.06.23.

Saksfremstilling

Våren 2022 vedtok regjeringen å legge fram en stortingsmelding om profesjonsutdanningene. Hovedvekten skal være på de rammeplanstyrte lærer-, ingeniør, helse- og sosialfagutdanningene. Meldinga, som foreløpig går under navnet profesjonsmeldinga, skal inneholde tiltak som bidrar til at samfunnet har god tilgang på kompetent arbeidskraft, at profesjonsutdanningene gir rett kompetanse og at vi har utdanninger som rekrutterer fra hele befolkningen. Regjeringen tar sikte på at meldingen skal legges fram våren 2024.

Nå ber Kunnskapsdepartementet alle interesserte og aktuelle parter om innspill til arbeidet. For å systematisere innspillene er det laget en kort beskrivelse av noen utfordringer ved dagens profesjonsutdanninger, kategorisert under temaene kvalitet, kapasitet og mangfold. Det legges opp til at det gis innspill til de teamene virksomheten finner det relevant å kommentere på samt at det åpnes opp for å gi innspill om øvrige saker som er relevante for profesjonsutdanningene.

Beskrivelsene av noen av utfordringene ved dagens profesjonsutdanninger som presenteres er som følger:

Kvalitet

- Studenter ved norske universitet og høyskoler skal lære det de trenger for å være relevante i arbeidslivet og utdanningsinstitusjonene må følge utviklingen tett for å holde utdanningene oppdaterte
- Samarbeid mellom arbeidsliv og utdanning er avgjørende for at utdanninga skal være relevant for yrke og arbeidsliv. I dag varierer det hvor godt og hvor mye samarbeid det er
- Mulig utfordring relatert til at flere av profesjonsutdanningene er styrt gjennom rammeplaner og nasjonale retningslinjer
- Utfordringer med å rekruttere til enkelte fagmiljøer ved utdanningsinstitusjonene
- Flere av profesjonsutdanningene er relativt unge akademisk sett uten sterke forskningstradisjoner, spesielt innen helse- og sosialfagene samt lærerutdanningene
- Kan være krevende å få utdanning, forskning og praksis til å spille sammen og gjensidig påvirke og utvikle hverandre

Kapasitet

- Utfordringer med rekruttering til ulike sektorer og yrker krever harde prioriteringer innen utdannings- og kompetansepolitikk
- Ulik søkermasse til ulike profesjonsutdanninger
- Ulik søkermasse til ulike utdanningsinstitusjoner basert på geografi; de store institusjonene har stor søkermasse, mens det er vanskeligere å fylle opp plassene ved mindre lærersteder
- Tilgang på praksisplasser har vært en flaskehals for enkelte utdanninger, spesielt innen helsefag
- Det er potensiale for å øke dialogen og samarbeidet mellom arbeidslivet og utdanningssektoren

Mangfold

- Utfordring dersom de som tar profesjonsutdanningene ikke er representative for befolkningen og noen grupper ikke har samme tilgang til utdanning som andre
- De siste ti årene har det vært 40 pst. menn og 60 pst. kvinner blant studenter i Norge
- Utdanningssystemet reproducerer sosiale forskjeller
- Det er betraktelig færre personer med nedsett funksjonsevne som har minst ett år høyere utdanning sammenlignet med befolkningen generelt

Kommunedirektørens vurdering og konklusjon

Skien kommune rekrutterer store deler av sine ansatte fra de profesjonsutdanningene som høringen berører. Forslagene er følgelig en sammenfatning av innspill fra alle kommunalområdene i kommunen.

Kommunedirektørens svar er sortert med samme inndeling som grunnlagsdokumentet og omhandler tematikker som er relevante for kommunen. Kommunedirektøren opplever at utfordringsbildet som beskrives i grunnlagsdokumentet er gjenkjennbare og har følgende innspill til profesjonsmeldingen:

Kvalitet

- *Kommunen opplever for en stor grad at både ingeniør- og barnehageutdanningene holder en høy kvalitet og at ferdig utdannede studenter har en relevant og tilpasset utdanning for arbeidslivet*
- *Kommunen opplever ulik kompetanse på nyutdannede avhengig av hvilken utdanningsinstitusjon sykepleierstudentene kommer fra; så det bør være et mål at utdanningsinstitusjonene sikrer en så likartet og standardisert utdanning som mulig*
- *Det fremstår som noe uklart hva som skal læres på hvilken arena; for eksempel gjelder dette journalføring for sykepleierutdanningen. Dette gis det kun i liten grad opplæring i på universiteter / høyskoler, slik at kommunen får nyutdannede som ikke kan dette godt nok eller har tilstrekkelig forståelse for dette. Kommunen mener det er behov for å øke kvaliteten og fokuset på dette i utdanningsløpet for sykepleierstudentene*
- *Kommunen opplever tidvis at til tider et litt rigid opplæringsløp for sykepleierstudenten. Universitetet i Sørøst-Norge jobber nå sammen med Skien og Porsgrunn kommune med å etablere en forsøksordning for en mer fleksibel sykepleierutdanning hvor utdanningen gjøres til et 4-årig løp hvor de to siste årene er en kombinasjon av 50% jobb i kommunehelsetjenesten og 50% studier. Det er imidlertid en opplevelse av at ved behov for endringer grunnet samfunnsmessig utvikling og kommunenes endrede behov, tar det (for) lang tid å endre utdanningsløpet /-systemet*
- *For sykepleierstudentene er det viktig at det i utdanningsløpet sikres at studentene vet hvilke rammer de møter når de går ut i arbeid. Spesielt gjelder dette turnus; det er en opplevelse av at nyutdannede studenter ikke vet nok om eller er klar over hva turnusarbeid innebærer – og som følge av dette i løpet av kort tid etter endt utdanning går inn i andre yrker enn helsesektoren. Her har utdanningsinstitusjonene en viktig jobb i å både markedsføre samt tydeliggjøre hva studentene møter etter endt utdanning*

- *Det oppleves som positivt at det legges til rette for at personer med fagbrev kan gå videre til bachelor- og masternivå på en fleksibel måte spesielt innen ingeniørfagene. Dette oppleves som noe mer utfordrende når det gjelder innen helsefag*
- *Det er ønskelig at utdanningsinstitusjonene er mer i front når det gjelder velferdsteknologi. Kommunen opplever å få studenter i praksis eller nyutdannede som knapt kan bruke digitale verktøy. Det er behov for at nyutdannede og studenter har både kompetanse på og kunnskap om digitale verktøy i helsesektoren*
- *Kommunen mener at lærerstudentene er for dårlig forberedt på arbeidslivet; nyutdannede lærere vet ikke hva som de møter når de står i klasserommet, er kontaktlærere og er ansvarlig for mange elever og foresatte. Studentene er ikke godt nok forberedt på det sosiale elementet ved det å være lærer. Det er for stor avstand mellom det studentene lærer på universitetet og det de møter. Slik skolehverdagen nå er, så stemmer ikke kartet med terrenget*
 - *Kommunen opplever for lite fokus på øvrige oppgaver / ansvar ut over det faglige mangler i utdanningen*
 - *For eksempel lærer ikke studentene å skrive en IOP (individuell opplæringsplan) – dette er noe de aller fleste lærere møter snarlig etter oppstart da de fleste klasser nå har spesialelever*
 - *Det bør være et fokus på betydningen av rollen som kontaktlærer også i studiet – få nyutdannede ønsker å ta dette ansvaret*
- *Det er behov for mer praksis i starten av utdanningsløpet for lærere for å få avklart om dette er noe studentene faktisk ønsker å jobbe med (for eksempel 1 års praksis i starten av studiet). Det er for lite praksis i utdanningsløpet slik det er nå – og studentene får for liten kjennskap til og erfaring med lærerhverdagen. Konsekvensen kan være at stadig flere slutter som lærere da de ikke orker å stå i yrket på grunn av gapet mellom det de lærer gjennom utdanningen og det de møter i skolehverdagen*
- *Nyutdannede lærere har et godt faglig nivå når de er ferdig utdannet*

Kapasitet

- *Kommunen opplever en stor utfordring når det gjelder kapasitet og rekruttering på ingeniørsiden. Det er stor konkurranse om ressursene og kommunen opplever stor konkurranse fra det private jobbmarkedet*
- *Kommunen vil stille med praksisplasser til alle studenter på helsefagutdanninger som ønsker praksisplass i Skien*
- *Det er etablert ulike arenaer for samarbeid med universitet / høgskole innenfor ingeniørfaget*
- *Det er ønskelig med flere arenaer for samarbeid mellom kommunehelsetjenesten og universitetet når det gjelder kommunehelsetjenesten på rett nivå i sektoren. Det foregår en del samarbeid, men det er en opplevelse av at ikke de rette beslutningstagerne bestandig deltar på disse arenaene*
- *Det er behov for et felles løft for å promotere sykepleierutdanningen bedre; her bør universiteter og høgskoler ta et utvidet ansvar sammen med kommunene*
- *Utfordringer med rekruttering til læreryrket vil øke fremover. Pr nå er det tilstrekkelig søkere til stillinger til skolestart i kommunen, men det merkes at konkurransen mellom kommunene er større nå sammenlignet med tidligere. Det er store utfordringer med å rekruttere faglærte lærere i løpet av året*

Mangfold

- *Språk kan være en utfordring og det er viktig at utdanningsinstitusjonene hensyntar språklige utfordringer blant sine studenter og bidrar til å heve norskkunnskapen blant studenter med et annet morsmål*

Referanser

Ingen.

Vedlegg:

Invitasjon til å gje innspel til profesjonsmeldinga
Grunnlag for innspel til profesjonsmeldinga